

Prikazi knjiga

Book Reviews

Naslov <i>Title</i>	ZGODOVINA ZDRAVSTVA IN MEDICINE NA SLOVENSKEM, V VEČ KNJIGAH
Autor <i>Author</i>	Zvonka Zupanič Slavec
Izdavači <i>Publishers</i>	Slovenska matica i Znanstveno društvo za zgodovino zdravstvene kulture Slovenije
Jezik <i>Language</i>	Slovenski i engleski sažetci •
Format	Tvrđi uvez • Hardback
Broj stranica <i>Number of pages</i>	I. knjiga 460 str., II. knjiga 464 str.
Veličina <i>Size</i>	210 x 297 mm (A4)
Datum izdavanja <i>Date of publishing</i>	I. knjiga 2017., II. knjiga 2018., III. knjiga bit će izdana 2019. godine
Cijena <i>Price</i>	98 € za I. i II. knjigu
ISBN	978-961-213-278-1 (Slovenska matica), I. knjiga 978-961-6676-04-5 (Znanstveno društvo za zgodovino zdravstvene kulture Slovenije), I. knjiga 978-961-213-278-1 (Slovenska matica), II. knjiga 978-961-6676-05-2 (Znanstveno društvo za zgodovino zdravstvene kulture Slovenije), II. knjiga

Autorica ove enciklopedijske monografije, koja je njezino životno djelo, je Zvonka Zupanič Slavec, liječnica, univerzalna intelektualka, koja se je posvetila povijesti medicine od 1987. godine, kada se je zaposlila na „Institutu za zgodovino medicine Medicinske fakulteta v Ljubljani“. Institut (koji je osnovan 1945. godine, predmet zgodovina medicine se predaje od 1934. godine) vodi od 1992. godine. Redovita je profesorica povijesti medicine i dentalne medicine. Vrlo plodna autorica, napisala je trideset znanstvenih i stručnih monografija, te je uredila još trideset drugih knjiga.

Prva knjiga, medicina kroz vrijeme, javno zdravstvo, farmacija, uz tisuću slika, prikazuje razvoj narodne medicine, prvih medicinskih i farmaceutskih škola, samostanske medicine, karitativnih ustanova do suvremene znanstvene medicine. Prikazan je razvoj javnoga zdravstva i njegovoga zakonodavstva, nastanak domova zdravlja, civilnih, vojnih, općih i specijalnih bolnica, posebnih zdravstvenih ustanova, sanatorija, medicine u izvanrednim situacijama, vojnog saniteta u Prvom i Drugom svjetskom ratu, te posebno, ljekarništva i farmaceutske industrije.

Druga knjiga posvećena je kirurškim strukama, ginekologiji i porodništvu. Na blizu petstotina stranica uz 1000 slikovnih priloga, prikazan je razvoj operativnih medicinskih struka, a najopsežnije, kirurgije (opće kirurgije, abdominalne, traumatologije, kardiovaskularne kirurgije, neurokirurgije, torakalne kirurgije, plastične, rekonstruktivne i kirurgije opekline, urologije, dječje kirurgije, te maksilofacijalne i oralne kirurgije). U nastavku su obrađene druge struke, koje su većinom kirurške: oftalmologija, otorinolaringologija, ortopedija, te ginekologija i porodništvo. Temeljito su opisani koraci razvoja struka koji čvrsto podupiru kirurgiju: anesteziologije, transfuzijske i transplantacijske medicine, te dijagnostičko-terapeutske struke, radiologije i nuklearne medicine. Posebna pažnja posvećena je razvoju njegovateljstva. Rehabilitacijska medicina čini zasebnu cjelinu.

Najava III. knjige ove monografije, koja će bit tiskana 2019. godine, obuhvatit će internističke struke (kardiologiju, angiologiju, intenzivnu internu medicinu, pulmonologiju, gastroenterologiju, endokrinologiju, nefrologiju, reumatologiju, hematologiju, gerijatriju, toksikologiju), pedijatriju, infektologiju, dermatovenerologiju, onkologiju, psihijatriju, dentalnu medicinu, laboratorijsko-dijagnostičke djelatnosti, mikrobiologiju i imunologiju, patologiju i sudsku medicinu, zdravstvenu njegu, lječilišne djelatnosti, razvoj zdravstvenog školstva, te zdravstvena udruženja i glasila.

Iza svakog poglavlja dodani su literatura i izvori, te sažetak na slovenskom i engleskom jeziku. U dodatcima ovih dviju knjiga je kazalo imena, te opis korištenih kratica koji omogućuju bolje praćenje ovog privlačnog štiva.

The author of this encyclopaedian monograph, which is her life's work, is Zvonka Zupanič Slavec, a physician, an universal intellectual who dedicated her life to the history of medicine since 1987 when she started working at the Institute of the history of medicine of the School of Medicine in Ljubljana. This institution (founded in 1945; the subject of the history of medicine being taught since 1934) is under her leadership since 1992. She is a full professor of history of medicine and history of dental medicine, a very productive author that wrote 30 scientific and professional monographies and edited another 30 books.

First part – Medicine through time, public health and pharmacy has thousand pictures and shows the development of traditional medicine, first medical and pharmaceutical schools and monastery medicine, medicine in charitable institutions and all the way to today's scientific medicine. The book describes the development of public health and its legislature, development of health centers, civilian, military, general and special hospitals, special healthcare institutions, sanatoria, urgent medicine, military medicine in the First and Second World War and, especially, pharmacy and pharmaceutical industry.

Second part is dedicated to surgical specialties, obstetrics and gynaecology. On almost 500 pages with 1000 pictures it represents the development of surgical medical specialties, the most comprehensive surgery (general and abdominal surgery, traumatology, cardiovascular surgery, neurosurgery, thoracic surgery, plastic and reconstructive surgery, burn surgery, urology, pediatric surgery and maxillofacial and oral surgery). This is followed by other surgical specialties: ophthalmology, ENT, orthopaedics and obstetrics and gynaecology. There are detailed descriptions of the steps in the development of the specialties that support surgery: anaesthesiology, transfusion and and transplantational medicine, and diagnostic-therapeutic specialties, radiology and nuclear medicine. Special attention is given to nursing. Rehabilitational medicine is a separate entity.

Part III will include internal specialties (cardiology, angiology, intensive internal medicine, pulmonology, gastroenterology, endocrinology, nephrology, reumatology, hematology, geriatrics and toxicology), paediatrics, infective diseases, venereal diseases, dermatology, oncology, psychiatry, dental medicine, laboratory and diagnostics, microbiology and immunology, pathology and judicial medicine, nursing, sanatorial services, development of healthcare in education, healthcare associations and publications.

Every chapter has a reference list and sources, as well as an abstract in Slovenian and English. Each part has an appendix with abbreviations that make the reading easier.

Urednica monografije je Senta Jaunig, etnologinja i kulturna antropologinja, te dugogodišnja suradnica prof. dr. Zvonke Zupanič Slavec, i istraživačica u Institutu za povijest medicine Medicinskog fakulteta u Ljubljani.

Jedan od recenzenata, prof. dr. Dušan Šket, nije mogao odoljeti da kao poruku svoje cizelirane recenzije, doda samo dvije riječi „Herojsko delo“. Prof. dr. Alenka Radšel Medvešček, druga recenzentica, istaknula je činjenicu da je autorica „s tem veličastnim delom iztrgala iz pozabe izjemno pomemben del narodove zgodovine“.

Monografija je naišla na značajan interes i odjek u slovenskoj javnosti. Od predstavljanja monografije u više prigoda i na različitim lokacijama u Sloveniji, preko radijskih postaja, intervjuu u dnevnim novinama, tjednicima, revijama, do većeg broja televizijskih programa u obliku intervjuu i/ili prikaza.

Da se danas ustane pokojni doc. dr. Ivan Pintar, 1888. – 1963. godine, otac slovenske povijesti medicine, i osnivač Instituta za zgodovinu medicine Medicinske fakultete, nakon pedesetpet godina, bio bi sigurno iznenađen kakav je urod postiglo sjeme koje je on posadio.

Hrvatskoj javnosti ovu monografiju toplo preporučam. Na njezinim stranicama naše susjede ćemo upoznati temeljito kroz prikaz razvoja zdravstvene kulture u Sloveniji, koja je zaglavni kamen ukupnog života jedne sredine. Prof. dr. Zvonki Zupanič Slavec, autorici, i Senti Jaunig, urednici monografije, treba uputiti iskrene čestitke na postignutom.

The editor of this book is Senta Jaunig, ethnologist and cultural anthropologist, long-time collaborator of prof. dr. Zvonka Zupanič Slavec, a researcher in the Institute.

One of the reviewers, prof. dr. Dušan Šket, felt compelled to add to his exquisite review just two important words – heroic work. Prof. dr. Alenka Radšel Medvešček, another reviewer, stressed the fact that this exceptional work tore an important part of national history from oblivion.

This book has attracted a sizeable amount of interest in the Slovenian public space – from its presentation in numerous places, over radio programs, in interviews in daily and weekly newspapers, and in television shows.

Since it was founded by doc. dr. Ivan Pintar (1888-1963), the Institute of the history of medicine of the School of Medicine has attained an important place in the Slovenian cultural and professional world. It is a remarkable achievement.

I recommend this book to the Croatian public. Its pages reveal the development of medicine in our neighboring country, an important founding stone of the nation as a whole. I congratulate the author, prof. dr. Zvonka Zupanič Slavec and the editor, Senta Jaunig, for their achievement.

Zvonimir Kaić
kaiczvonimir@gmail.com